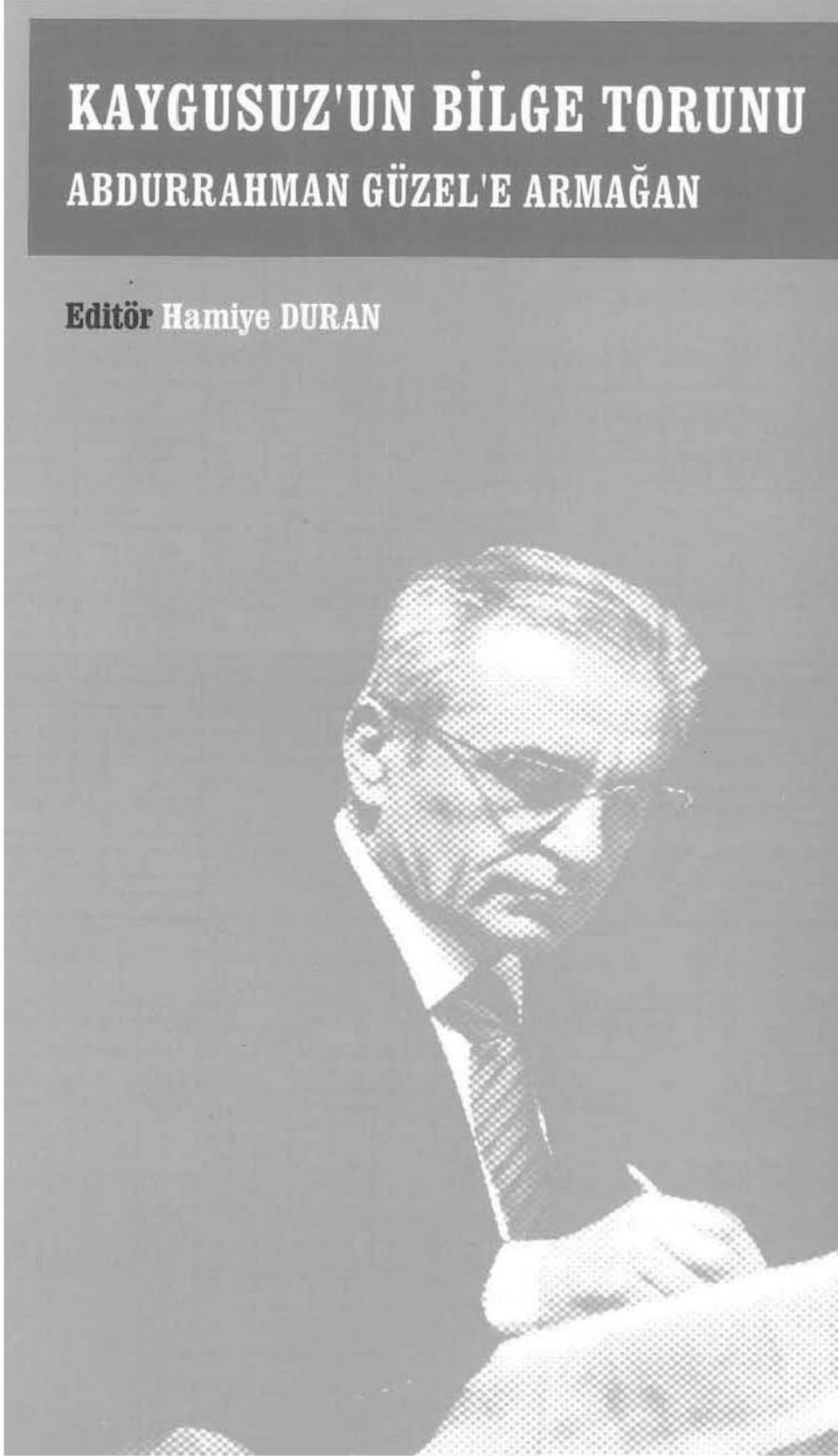

KAYGUSUZ'UN BİLGE TORUNU

ABDURRAHMAN GÜZEL'E ARMAĞAN

Editör Hamiye DURAN

TÜRK KÜLTÜRÜNÜ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ YAYINLARI

Kaygusuz'un Bilge Torunu
Abdurrahman Güzel'e Armağan

Editör
Hamiye DURAN

Ankara / 2016

TÜRK KÜLTÜRÜNÜ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ YAYINLARI

© Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 2016.

Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü yayınlarının tamamının veya bir kısmının yayıncının yazılı izni olmadan herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır. Yayınların fikri sorumluluğu ve imlâ tercihi yazarlarına aittir. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü yayınlarında yer alan başka kaynaklardan alınmış tablo, resim ve benzeri şeylerin yasal kullanım sorumluluğu yazarlarına aittir.

Duran, Hamiye (Ed.)

Kaygusuz'un Bilge Torunu Abdurrahman Güzel'e Armağan/ Hamiye Duran

X+486 s. 24 cm.

ISBN 978-975-456-138-8

1. Abdurrahman Güzel - Biyografi 2. Türk Halk Edebiyatı 3. Tasavvuf Araştırmaları

TÜRK KÜLTÜRÜNÜ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ YAYINLARI TÜRK KÜLTÜRÜ ARAŞTIRMALARI ARMAĞAN DİZİSİ 20

Genel Yayın Editörü

Prof. Dr. Dursun YILDIRIM

TKAE Editörü

Doç. Dr. Bülent GÜL

Editör

Doç. Dr. Hamiye DURAN

Eser Hakem Kurulu

Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN ▪ Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK ▪ Prof. Dr. Ali DUymAZ ▪
Prof. Dr. Pakize AYTAŞ ▪ Prof. Dr. Ali TORUN ▪ Prof. Dr. Aynur KOÇAK ▪ Prof.
Dr. Ali YAKICI ▪ Prof. Dr. İsmet ÇETİN ▪ Prof. Dr. Ayşe YÜCEL ÇETİN ▪ Prof.
Dr. Zekeriya KARABULUT ▪ Prof. Dr. Eyüp AKMAN ▪ Doç. Dr. Hamiye DURAN ▪
Doç. Dr. Nergis BİRAY ▪ Doç. Dr. Berdi SARIYEV ▪ Doç. Dr. İhsan
KALENDEROĞLU ▪ Doç. Dr. Halil ÇELTİK

Kapak ve Sayfa Tasarımı

SEMTEYHAN [B. GÜL]

İletişim Adresi

Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü

Bahçelievler, 7. Cad. 17. Sok. Nu. 38, 06490 Ankara / TÜRKİYE

Tel: (00 90 312) 2133100 **Belgegeçer:** (00 90 312) 2134135

Genel ağ: <http://www.turkkulturu.org.tr>

e-posta: tkaedernegi@hotmail.com

Kaygusuz'un Bilge Torunu Abdurrahman Güzel'e Armağan, Etkileşim Basımevi'nde 500 adet basılmıştır. (Kazımkarabekir Cad. 85/56 İskitler/ANKARA Tel: 3843136)

Ankara /2016

HATAYÎ'NİN ANADOLU SAHASI HALK ŞAİRLERİNE ETKİLERİ VE SİDKİ BABA DİVANINDA GEÇEN "VARDIM KIRKLAR MECLİSİNE" ŞİİRİ ÜZERİNE METİNLERARASI BİR YAKLAŞIM

Bayram DURBİLMEZ*

Özet: Şah İsmail Hatayî, tekke çevrelerinde oluşan ve gelişen derviş tarzı Türk edebiyatının en önemli temsilcilerinden biridir. O, 16. yüzyıldan günümüze kadar Türk dünyasının önemli bir bölümünde olduğu gibi Anadolu'da yaşayan pek çok şairi de etkilemiştir. Yaygın bir etki alanının bulunmasında, onun hem güçlü bir devlet adamı hem de usta bir şair olmasının önemli bir yeri vardır. Şah İsmail Hatayî'nin belirgin olarak etkilediği Anadolu sabası halk şairlerinin çoğu Alevî-Bektaşî çevrelerde yetişmiştir. Bu halk şairlerinden bazıları şöyle sıralamak mümkündür: Kul Himmet, Pir Sultan Abdal, Kaygusuz Abdal, Muhyiddin Abdal, Teslim Abdal, Yeksanî, Seyranî, Ahu Dede vd.

Şah İsmail Hatayî, yalnızca Alevî- Bektaşî çevrelerde yetişen halk şairlerini etkilemekle kalmamış, aynı zamanda siinnî çevrelerde yetişen bazı derviş-şairleri de etkilemiştir. Şah İsmail Hatayî'nin şiirlerinden etkilenen halk şairlerinden biri de Sorgunlu Sıdkı Baba'dır. Sorgunlu Sıdkı Baba, Kadiriye inancına mensup bir derviş-şairdir. Sıdkı Baba tarafından yazılan el yazması "Dîvân"da da Şah İsmail Hatayî'nin etkisi belirgin olarak görülmektedir.

Bu makalede, "Vardım kırklar meclisine" dizisiyle başlayan şiirden hareketle, Şah İsmail Hatayî ve Sorgunlu Sıdkı Baba adına kaydedilen metinlerin yazılı ve sözlü kaynaklarda geçen çeşitlenmelerinin karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Bu amaç yanında "anametîn" ve "altmetîn"ler arasındaki bu alışverişlerin "söylemlerarasılık" / "metinlerarasılık" ilişkiler açısından incelenmesi ile derviş tarzı edebiyat araştırmalarına yeni boyutlar kazandırılacağı da düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şah İsmail Hatayî, Sorgunlu Sıdkı Baba, Anadolu Sabası Halk Şairleri, Tekkeler Çevresinde Oluşan Derviş Edebiyatı, Metinlerarasılık, Sözlü Edebiyat.

FIELD AND THE EFFECTS OF HATAYÎ'N THE ANATOLIAN FOLK POETPREVIOUS COURT IN TRUTHFULNESS FATHER "I HAVE TO ASSEMBLY FORTY " POETRY ON INTERTEXTUAL APPROACH

Abstract: Şah İsmail Hatayî is one of the most important representativ of Turkish literature which is occurring and developing in the environment of dervish lodge style. He has affected poets of Turks and, poets who are living in Anatolian, from the 16th century until the present day. He has an important and a strong position of the absence of a common domain, being as a connoisseur poet and as a politician. Most of Anatolian poets, who were significantly affected by Şah İsmail Hatayî, have grown in the environment of Alevi Bektashi. The list of the some poets : Kul Himmet, Pir

* Doç. Dr., ERÜ Edebiyat Fakültesi TDE Bölümü Türk Halk Bilimi Öğretim Üyesi
bayramdurbilmez@gmail.com

Sultan Abdal, Kaygusuz Abdal, Muhyiddin Abdal, Teslim Abdal, Yeksanî, Seyranî, Abu Dede vd.

Şah İsmail Hatayî, has not only affected poets, who grows in the environment of Alevî-Bektashi, has also affected some dervish-poets who grew up in the environment of Sunnis. Sıdkı Baba is one of the poet, who has influenced by Şah İsmail Hatayî's poems. Sorgunlu Sıdkı Baba is a dervish poet, who belongs to the Qadiriyya belief. In the manuscript "Divan", which is written by the Sitki Baba, is seen as a significant impact on the Shah Ismail Hatayî.

This article is going the influence of Şah İsmail Hatayî on the verse in the poem " Vardım kırklar meclisine " of Sıdkı Baba. Besides this objective "maintext" and "subtext" of these exchanges between s "intertextuality" relationship a new dimension to the research literature by examining dervish style it is considered in terms that gained.

Key Words: *Şah İsmail Hatayî, Sidki Baba, Anatolia Field of Public Poets, resulting Dervish Tekke are around Literature, intertextuality, Verbal Literature.*

Hatayî'nin Anadolu Sahası Halk Şairlerine Etkileri

Geleneğin içinde kendi tarzlarını ortaya koyan; kullandıkları ve/ veya öncülük ettikleri nazım şekilleri ve nazım türleriyle, üslûp özellikleriyle çağdaşlarını ve kendilerinden sonra gelen şairleri de derinden etkileyen şairlerin edebiyat tarihinde ve sözlü kültür geleneği içinde özel bir yeri vardır. Bu öncü şairlerden Nesimî, Hatayî, Fuzulî, Yeminî, Viranî, Pir Sultan Abdal ve Kul Himmet Alevî- Bektaşî çevrelerde "Yedi Ulu Ozan" olarak bilinir. Alevî- Bektaşî çevrelerde, yüzyıllar boyunca pek çok şair yetişmiş olmakla birlikte "yedi ulu ozan" olarak neden bu şairlerin kabul edildiği, bu kabul konusunda tam bir mutabakat olup olmadığı da ayrıca araştırılmalıdır. Yazılı edebiyat içinde güçlü eserler veren bu şairlerin etkisi yalnızca yazılı edebiyat içinde kalmamıştır. Bu şairlerin haklarında çeşitli menkabeler anlatılmış, şiirleri de sözlü edebiyat içinde dilden dile aktarılmıştır. Çağdaşları ve kendilerinden sonra yaşayan şairler üzerinde büyük etkiler bırakan bu şairler, âşık kollarına benzer şekilde şiir kolları da meydana getirmişlerdir.

Bu şairlerden biri olan ve "Hatayî" mahlasıyla şiirler yazan/ söyleyen Şah İsmail (1487-1524), hem önemli bir devlet adamı hem de önemli bir edebiyat sanatçısı olarak tanınır. Türkçe, Farsça, Arapça şiirler yazan Şah İsmail Hatayî, daha çok hece ölçüsüyle meydana getirdiği şiirleriyle bilinir. Dîvân, Deh-nâme ve Nasihat-nâme adlı eserlerinin çeşitli nüshaları yazma eserlerin yer aldığı pek çok kütüphanede mevcuttur (Güzel 2014: 597). Menâkıbu'l-esrâr ve Behçetü'l-ehrâr adlı eserin de Hatayî'ye ait olduğu ileri sürülmekle birlikte bu konuda yapılan araştırmalar sonucu iddianın doğru olmadığı belirlenmiştir (Şükürov 2009: 977).

"Dini-Tasavvufî Türk Edebiyatı" (Güzel 2014: 595-608) içinde önemli bir yeri olan ve "Yedi Ulu Ozan"dan biri olarak tanınan Şah İsmail Hatayî, 16. yüzyıldan itibaren Anadolu sahası halk şairlerini de derinden etkilemiştir. Kul Himmet, Pir Sultan Abdal, Kaygusuz Abdal, Muhyiddin Abdal, Teslim Abdal, Yeksanî, Seyranî, Ahu Dede gibi şairler yanında, Alevî- Bektaşî çevrelerde yetişen halk şairlerinin tamamına yakınında Şah İsmail Hatayî'nin etkisi tespit edilmektedir. Hatayî'nin Pir Sultan Abdal'a etkisini göstermek için bir dördüğü örnek vermek yerinde olacaktır:

"Pir Sultan'ım der Hatayî

Dilimiz söyler hatayı

Pişmedik çiğ yumurtayı

Soymak elinden gelir mi?" (Avcı, 2006: 142-143)

Fikret Türkmen, "Şah İsmail Hatayî'nin Anadolu Alevî- Bektaşîliği ve Alevî-Bektaşî Edebiyatı Üzerindeki Etkileri" başlıklı bildirisinde Şah İsmail'den etkilenen şairler arasında Kul Himmet, Pir Sultan Abdal, Yeksânî, Evrekli Seyranî, Teslim Abdal, Ahû Dede'yi saymakta, bu şairlerin deyişleri ile Hatayî'nin şiirleri arasındaki benzerlikleri örnekleriyle ortaya koymaktadır. (2004: 320-325).

"Sözlü kültür aktarımının çok baskın olduğu Alevî- Bektaşî unsurlar içinde sözlü edebiyatın yazıya geçirilmesinde de pek çok sorunlar yaşanmış, şiir mecmuaları ve cönklerle Hatayî şiirleri büyük tahrifatlarla geçmiştir. Zamanla 'Şah' Hatayî'nin hatırası ile Alevî toplum arasında öyle kuvvetli manevî bağlar oluşmuştur ki şiir denince Hatayî, Hatayî denince de şiir akla gelir olmuştur." (Köksal 2012: 41). Bu kabulün etkisiyle, pek çok âşık şiirini tapşırırken kendi mahlasını kullanma yerine "Hatayî" mahlasını kullanma yoluna gitmiştir. Hatta "Hatayî" sözü de zaman içinde "mahlas" anlamına gelmeye başlamıştır. Bu konuda Abdülbaki Gölpınarlı'nın şu tespiti oldukça önemlidir: "Alevîler Hatayî'yi, bu mahlası o kadar hususilikten çıkarmışlar, o kadar umumileştirmişlerdir ki herhangi bir şiirin şairini sorarlarken 'Bu şiirin Hatayîsi kimin?' diye sorarlar ve Hatayî mahlaslı herhangi bir şiir okunurken mecliste kadınlar ayağa kalkar, erkekler diz çöker." (Gölpınarlı 1953: 19). Gölpınarlı'dan alıntılanan bu bilgi üzerine Köksal'ın yorumu da şöyledir: "Bu anekdot bize çok şeyi söylemektedir. Asıl kimliğini – ya sözüne dikkat çekmek için ya Hatayî'yi tâzim için, belki taklit amacıyla belki de bambaşka sebeplerle saklamak isteyen Alevî ozanlar, koşmalarında, nefeslerinde kendi adları yerine Hatayî'yi tapşırılmışlar, böylece Hatayî gölgesi altında şiirlerinin itibarını arttırmışlar ama öte yandan da pek çok Hatayî'nin ortaya çıkmasına yol açmışlardır." (Köksal 2012: 41).

Abdülbaki Gölpınarlı'nın tespiti yanında, Nejat Birdoğan'ın Malatya yöresinden derlediği bilgi de önemlidir. Buna göre, tapşırma / mahlas kullanma yerine Malatya yöresinde de "Hatayî söyleme" denilmektedir (Birdoğan 2001). Yalnızca bu tespit bile Hatayî'nin Anadolu halk şairleri üzerindeki etkisinin ne kadar belirgin olduğunu göstermeye yetecektir. Demek ki özellikle Alevî-Bektaşî çevrelerde yetişen ozanlar açısından kendi adını/ mahlasını tapşırma yerine "Hatayî" mahlasını kullanmak oldukça yaygın olup, bunda Şah İsmail Hatayî'nin anısını ve adını yaşatma eğilimi öne çıkmaktadır. (Sarıkaya 2013).

Anadolu'da *Hatayî*, *Can Hatayî*, *Derdimend Hatayî*, *Derviş Hatayî*, *Kul Hatayî*, *Pir Hatayî*, *Sultan Hatayî*, *Şah Hatayî* gibi mahlaslar taşıyan çeşitli halk şairleri yaşadığı tespit edilmektedir (Arslanoğlu 1992). Hatayî mahlaslı şiirlerden birinde şair, asıl adının "Caferî", lâkabının "Hatayî" olduğunu şöyle söyler: "Hatayî lâkabım, Ca'ferî ismim / Bir levh üzerine yazıldı resmim / Bâtın mâdeninden oluptur cismim / Hikmet-i Hudâ'ya uğradım geldim" (Arslanoğlu 1992: 41).

Kaynaklarda geçen Hatayî mahlaslı şiirlerin sahipleri konusundaki kargaşalardan biri de bu şiirleri cönklerle, mecmualara kaydedenlerden kaynaklanmaktadır. Bu şiirleri kaydeden kişiler, şiirlerin kime ait olduğunu bilmiyorsa –belki de Gölpınarlı ve Birdoğan'ın tespitlerindeki gibi "Hatayî" sözünü "mahlas" anlamında kullanarak

mahlas kısmına “Hatayî” yazma yoluna gitmişlerdir. Sözelimi Sultan Abdal, Kul Himmet gibi şairlerin şiirlerinin de bazı cönklerde, mecmularda “Hatâyî” adına kaydedildiği ortaya çıkarılmıştır (Köksal 2012: 42).

Şah İsmail Hatayî, yalnızca Alevî- Bektaşî çevrelerde yetişen şairleri etkilemekle kalmamış, Sünnî çevrelerde yetişen pek çok halk şairini de etkilemeyi başarmıştır. Etkiledikleri halk şairlerinden bir kısmı Hatayî'nin şiirlerine nazire söylemiş / yazmış, bir kısmı onun şiirlerini kendine mal etmiş, bir kısmı ise onun şiirlerinden çeşitli dizeleri kendi şiirleri arasında kullanmıştır.

“Vardım Kırklar Meclisine” Şiiri Üzerine Metinlerarası Bir Yaklaşım

Ustamalı deyişler söyleyerek şiire yönelen genç âşıklar usta âşıkların / şairlerin şiirlerini ezberlemekte, zaman içinde kendileri de bu şiirlere nazireler söylemeye/ yazmaya başlamaktadır. Sıdkı Baba da Yunus Emre, Şah İsmail Hatayî, Pir Sultan Abdal gibi usta şairlerin şiirlerinden bazılarını ustamalı olarak söylemiş, zamanla bu şiirlere nazireler de söylemiş/ yazmıştır. Sıdkı Baba'nın kendi el yazması divanı incelendiğinde, Hatayî'nin bu şair üzerindeki etkisi açıkça görülmektedir. Bu etkilenmelerin “söylemlerarasılık” / “metinlerarasılık” ilişkiler açısından incelenmesi bilimsel araştırmalara yeni boyutlar kazandıracaktır. Burada vurgulamak gerekirse, iki ayrı şair adına kaydedilmiş iki metni karşılaştırırken sırf “benzeşiklik” düzleminde yapılacak bir sorgulama günümüz halkbilimi araştırmaları açısından oldukça yetersiz ve yanıltıcı olacaktır.

“[Julia] Kristeva'nın ortaya attığı ve 1960'lı yılların sonlarından başlayarak her yazınsal çözümlemenin artık zorunlu bir aşaması olarak görülen metinlerarası, kabaca iki ya da daha çok metin arasında bir alışveriş, bir tür konuşma ya da söyleşim biçimi olarak anlaşılmalıdır.” (Aktulum 1999: 17). Sıdkı'dan 450-550 yıl kadar önce Hatayî tarafından yazılan / söylenen “Vardım kırklar meclisine” dizesiyle başlayan şiir Sıdkı Baba Dîvânı'nda yer aldığına göre bu durum iki şair arasında metinlerarası bir alışverişin olduğunu ortaya koymaktadır.

“Metinlerarasılık, alımlamaların sadece izlendiği değil, dönüşümlerin de gözlemlenebildiği yerdir” (Sakallı 1998: 41). Çünkü alınan metin parçalarının anlamında, yapısında, içeriğinde ve estetik biçimlerinde dönüşümler söz konusu olabilmektedir. “Alımlayan yazarın, alımladığı görünümlere verdiği anlamın çözümlenmesi, yazarın da bu anlamı nasıl çözümlediğinin, anlamı hangi yönde değiştirdiğinin belirginleştirilmesine katkı sunar.” (Sakallı 1998: 41). Metinler arasında yeniden oluşturma, yeni yapılar ve anlamlara dönüştürme olabilmektedir. Bu durum, sözlü edebiyat ürünlerinde görülen “çeşitlenme” özelliğini akla getirmektedir. Bilindiği gibi, halk edebiyatı ürünleri her aktarılda yeniden oluşturuldukları için tespit edilen her çeşitlenme yeni bir metin özelliği taşır. Sözlü kültür geleneğinden kaynaklanan bu özellik, yazıya aktarılan ürünler için de geçerlidir. Bu bağlamda Sıdkı Baba Divanı'nda yer alan şiiri de sözlü gelenekte icra edilen şiirin çeşitlenmelerinden biri gibi düşünmek de mümkündür. Sözlü kültür geleneği içinde bir şiiri icra eden kaynak kişi ile yazılı kültür geleneği içinde o şiiri yeniden yazan kişi arasında büyük benzerlikler vardır. Sözlü kültür geleneği içinde sanatını icra eden sanatçı nasıl metni yeniden oluşturarak söylüyorsa, yazılı kültür geleneği içindeki yazarı kişi de aynı metni yeniden oluşturarak yazıya aktarmaktadır. Sözlü edebiyat geleneği içinde icra edilen bir ürünün her bir aktarımını “çeşitlenme”

HATAYI'NİN ANADOLU SAHASI HALK ŞAİRLERİNE ETKİLERİ VE SİDKİ BABA DİVANINDA GEÇEN "VARDIM KIRKLAR MECLİSİNE" ŞİİRİ ÜZERİNE METİNLERARASI BİR YAKLAŞIM olarak kabul edeceksek yazıya aktarılan metni de çeşitlenmelerden biri saymak durumundayız.

Alt metin ile ana metin arasında ortak olan, yani birinci metinden alınan parçaların belirlenmesi yanında, alınan metin parçalarının anlamında, yapısında, içeriğinde ve estetik biçimlerinde yapılan dönüştürmelerin belirlenmesinde de yarar vardır. Bu dönüştürmeleri "çeşitlenme" olarak düşünmek de mümkündür.

"Folklorik bir ürünün müzeleşmesinin, sıradanlaşmasının, unutulmasının önüne geçme yollarından birisi öyleyse onların metinlerarasılık / söylemlerarasılık sürecine dâhil edilmesidir. Alan Dundes'in söylediği gibi, 'millî kimliğin varlığı' böyle bir işleme olasıdır (kuşkusuz metinlerarası kullanımın tek işlevi bununla sınırlı değildir). Bu kadarla kalmaz, sürekli alıntılama nesnesi durumuna gelen folklorik ürünler evrensel anlamda yazılı bir ürünün türsel olarak tanımlanabilirliğine de katkı sağlar." (Aktulum 2013: 34).

"Genette'e göre ana metin, iki olası dönüşüm sonucu oluşabilir. Birincisi, biçimin aynı kalıp konunun değiştiği "dolaylı dönüşüm"dür, ikincisi ise biçimin farklı temanın benzer olduğu "yalın dönüşüm"dür (Rifat 154'ten Özay 6). Kubilay Aktulum, Genette'in ana metinsellik dönüşümlerini biçimsel değişimler (dönüştürümler) ve izleksel ya da anlamsal değişimler (dönüştürümler) olarak sınıflandırmaktadır (142-148). Biçimsel dönüşümde, anlamdan ziyade biçimsel dönüştürümler yapılmakta, anlama rastlantısal olarak el atılmaktadır. Anlamsal dönüşümlerde ise anlam açıkça ve bilerek dönüştürülmekte, çözümlenmenin odağı anlamın dönüşümü olmaktadır (142). Aslında sadece söyleyicileri unutulmuş halka mâl olan sözlü edebiyat ürünleri değil, yazarı / şairi bilinen yazılı edebiyat ürünleri de genellikle çoksesli metin özelliği taşır. Başka bir ifadeyle, ne kadar özgünlük iddiası taşırsa taşırsın, yazılı edebiyat eserleri üretildikleri toplumun kültür birikimlerinden de etkilenirler. Eseri oluşturan şair ve yazarların beslendikleri kültür ortamları, yeni üretilen eserlerde de eski eserlerden izler bulunmasına zemin hazırlar. Böylelikle; "Her metin bir alıntılar mozaığı gibi oluşur, her metin kendi içinde başka bir metnin eritilmesi ve dönüşümüdür." (Julia Kristeva'dan akt. Aktulum 1999: 41). Bu konu araştırmacıların dikkatini çekmiş ve sözlü edebiyattan beslenen yazılı edebiyat ürünleri üzerine çeşitli çalışmalar yapılmış, alışverişlerin boyutları belirlenmeye çalışılmıştır. Çünkü yazılı şiirlerin zaman zaman sözlü şiirlerden yararlandığı bilinmektedir. Sözlü edebiyat içinde ağızdan ağza aktarılan kimi şiirlerin biçim ve anlam değişimlerine de uğratarak yeni metinlerde büyük ölçüde yeniden oluşturulduğu ortaya çıkmaktadır. Aslında söylemlerarasılık/ metinlerarasılık sürecine dâhil edilen bir eser yenilenerek yinelenir. Alıntılama nesnesi durumundaki ürünler ortak kültürün oluşmasına da büyük katkı sağlar. Bu alışverişler toplumu aynı duygular etrafında birleştirerek aynı milletin birer mensubu hâline getirir. Ortak kültürün yansımalarının belirgin olarak gözlemlendiği kaynaklardan biri de Sıdkı Baba Dîvânı'dır. Bu dîvân, Kadîrlilik inancına mensup bir şair olan Sıdkı Baba¹ tarafından yazılmış elyazması bir eser olup, söz konusu eser tarafımızdan Lâtin harflerine aktararak incelenmiştir (1. Baskı: Durbilmez 2003 ve 2. Baskı: Durbilmez 2014). Bu şiirler arasında "Vardım kırklar meclisine" dizesiyle başlayan bir şiir de bulunmaktadır. Bu şiir incelendiğinde Şah İsmail Hatayî'nin Sıdkı Baba üzerindeki etkisi belirgin olarak görülmektedir. Metinlerarasılık

açısından yapacağımız incelemede benzeşiklik ve çeşitlenme, bağlam değişikliği, bağlam değişikliğinden kaynaklanan biçim ve işlev dönüştürmeleri de yer alacaktır.

Sorgunlu Sıdkı Baba¹, Cumhuriyet döneminde yaşamış, Kadırlık / Kâdiriyye tarikatının Hâlisiyye koluna mensup bir halk şairidir² (Durbilmez 2014). İnceleme konusu yapılan şiirin alt metni ve üst metni / ana metni karşılaştırmalı olarak şöyle sunulabilir:

Bent Sırası	Alt metin-1	Ana Metin	Açıklama
1	Kırklar meydanına vardım	Vardım kırklar meclisine	Kırklar meydanına / kırklar meclisine (+vardım / Vardım+)
	Gel beru ey cân dediler	Gel beri ey cân dediler	Aynı
	İzzet ile selâm verdim	Yanlarına selâm verdim	İzzet ile/ Yanlarına
	Gel işte meydân dediler	Gel işte meydân dediler	Aynı
2	Kırklar bir yerde durdular	Kalkıp ayağa durdular	Kırklar bir yerde/ Kalkıp ayağa
	Otur deyu yer verdiler	Yanlarından yer verdiler	Otur deyu / Yanlarından
	Önüme sofa yazdılar	Önüme sofa kurdular	yazdılar/ kurdular
	Al lokmayı sun dediler	Al lokmayı sun dediler	Aynı
3	Kırkların kalbi durudur	Kırklarıñ kalbi arıdır	Durudur/ arıdır
	Gelenin kalbin arıdır	Varanıñ gönlüñ eridir	Gelenin kalbin arıdır/ Varanıñ gönlüñ eridir
	Gelişin kanden beridir	Gelişin gamdan beridir	Kanden / gamdan
	Söyle sen kimsin dediler	Deyiver kimsin dediler	Söyle sen / Deyiver
4	Gir semâa bile oyna	Gir semâya bile oyna	Semaa / semaya
	Silinsün açılson ayna	Silinsin pâk olsun ayna	Açılson/ pâk olsun
	Kırk yıl kazanda dur kayna	Kırk yıl bu kazanda kayna	Kazanda dur/ bu kazanda
	Dahi çiğ bu ten dediler	Terbiy'olsun ten dediler	Dahi çiğ bu / Terbiy'olsun
5	Gördüğünü gözün ile		Sıdkı Baba Dîvânı'nda yok
	Söyleme sen sözün ile		
	Andan sonra bizim ile		
	Olasın mihmân dediler		
6	Düşme dünyâ mihnetine		Sıdkı Baba Dîvânı'nda yok
	Tâlib ol Hak hazretine		
	Âb-ı zezem şerbetine		
	Parmağını ban dediler		
	Şah Hatâyî'm nedir hâlin	Fikr edelim biz o günü	Tapşırma dörtlükleri tamamen farklı
	Hakk'a şükr et kaldır dilin	Münkiriñ olmaz imânı	
	Gaybetten kese gör dilin	Dedi Sıdkı aşkıñ hani	
	Her kula yeksân dediler	Aşk atına biñ dediler	

HATAYÎ'NİN ANADOLU SAHASI HALK ŞAİRLERİNE ETKİLERİ VE SIDKI BABA DİVANINDA GEÇEN "VARDIM KIRKLAR MECLİSİNE" ŞİİRİ ÜZERİNE METİNLERARASI BİR YAKLAŞIM

	Şah Hatayî	Sıdkı	
--	------------	-------	--

Görüldüğü gibi Sıdkı Baba Dîvânı'nda yer alan şiir, hecenin 8'li kalıbıyla ve beş dördlükten oluşmaktadır. Metinlerarasılık açısından "üst metin" olarak adlandırmamız gereken bu metin beş dördlükten oluşurken "alt metin" olarak adlandırmamız gereken ve incelemede karşılaştırma unsuru olarak kullandığımız Şah Hatayî mahlasını taşıyan metin ise yedi dördlükten oluşur. Bu dördlüklerden ilk dördü aynı / benzer dizelerden oluşmaktadır.

Bu şiirde Şah İsmail Hatayî'nin tesiri çok belirgindir. Hatta burada bir etkilenmeden daha çok Şah İsmail Hatayî'nin şiirini çeşitlendirerek söyleme/ yazma ve bu şiirden bazı dizelerin çıkarılması ile yeni dizelerin eklenmesi söz konusudur.

Bent Sırası	Alt Metin- 2	Ana Metin	Açıklama
1	Vardım kırklar yaylasına	Vardım kırklar meclisine	yaylasına / meclisine
	Gel berü hey can dediler	Gel beri ey cân dediler	hey / ey
	Yüz sürdüm ayaklarına	Yanlarına selâm verdim	Yüz sürdüm ayaklarına/ Yanlarına selâm verdim
	Gir işte meydan dediler	Gel işte meydân dediler	Gir /Gel
2	Kırklar bir yerde durdular	Kalkıp ayağa durdular	Kırklar bir yerde / Kalkıp ayağa
	Yerlerinden yer verdiler	Yanlarından yer verdiler	Yerlerinden / Yanlarından
	Meydana sofa serdiler	Önüme sofa kurdular	Meydana / Önüme, serdiler / kurdular
	Al lokmayı sun dediler	Al lokmayı sun dediler	Aynı
3	Erenler gönlü ganidir	Kırkların kalbi arıdır	Erenler gönlü ganidir / Kırkların kalbi arıdır
	Yuduğu kalbi arıdır	Varanın göflün eridir	Yuduğu kalbi arıdır / Varanın göflün eridir
	Gelişin kanden beridir	Gelişin gamdan beridir	Kanden / gamdan
	Söyle ey ihvân dediler	Deyiver kimsiñ dediler	Söyle ey ihvân / Deyiver kimsiñ
4	Gir semâa bile oyna	Gir semâya bile oyna	Aynı
	Silinsin pâk olsun ayna	Silinsiñ pâk olsuñ ayna	Aynı
	Kırk yıl bir kazanda kayna	Kırk yıl bu kazanda kayna	bir kazanda / bu kazanda
	Daha çığsin yan dediler	Terbiy'olsuñ ten dediler	Daha çığsin yan / Terbiy'olsuñ ten
5	Gördüğünü gözün ile		Sıdkı Baba Dîvânı'nda yok
	Söyleme sen sözün ile		
	Andan sonra bizim ile		
	Ol sen de mihman dediler		
6	Düşme dünyâ mihnetine		Sıdkı Baba Dîvânı'nda yok
	Tâlib ol Hak hazretine		
	Âb-ı kevser şerbetine		

Bayram DURBİLMEZ

	Parmacığın ban dediler		
7	Şah Hatâyî'm nedir hâlin	Fikr edelim biz o günü	Tapşırma dörtlükleri tamamen farklı
	Dua edip kaldır elin	Münkirin olmaz îmânı	
	Kesegör gıybetten dilin	Dedi <i>Sıdkı</i> aşkıñ hani	
	Cümlemiz yeksan dediler	Aşk atına biñ dediler	
	Şah Hatâyî	Sıdkı	

Sıdkı Baba Dîvânı'nda geçen metin ile yazılı / sözlü kültür ortamlarında bulunan bir metni bu şekilde karşılaştırdığımız gibi yazılı/ sözlü kaynaklarda yer alan aynı şiirin çeşitlenmeleri arasında da benzeyen ve farklılaşan kısımlar olduğu tespit edilmektedir. Bunu daha iyi anlamak için Şah Hatâyî mahlaslı şiirin çeşitlenmelerinden ikisini de karşılaştırmalı olarak örneklemede yarar vardır:

Bent Sırası	Çeşitlenme 1	Çeşitlenme 2	Açıklama
1	Kırklar meydanına vardım	Vardım kırklar yaylasına	Kırklar meydanına / kırklar yaylasına (+vardım / Vardım+)
	Gel beru ey cân dediler	Gel berü hey can dediler	Ey / hey
	İzzet ile selâm verdim	Yüz sürdüm ayaklarına	İzzet ile selâm verdim / Yüz sürdüm ayaklarına
	Gel işte meydân dediler	Gir işte meydan dediler	Gel / Gir
2	Kırklar bir yerde durdular	Kırklar bir yerde durdular	Aynı
	Otur deyu yer verdiler	Yerlerinden yer verdiler	Otur deyu / Yerlerinden
	Önüme sofra yazdılar	Meydana sofra serdiler	Önüme / Meydana, yazdılar/ serdiler
	Al lokmayı sun dediler	Al lokmayı sun dediler	Aynı
3	Kırkların kalbi durudur	Erenler gönü ganidir	Kırkların kalbi durudur/ Erenler gönü ganidir
	Gelenin kalbin arıdır	Yuduğu kalbi arıdır	Gelenin / Yuduğu
	Gelişin kanden beridir	Gelişin kanden beridir	Aynı
	Söyle sen kimsin dediler	Söyle ey ihvân dediler	Sen kimsin / ey ihvân
4	Gir semâa bile oyna	Gir semâa bile oyna	Aynı
	Silinsün açılsun ayna	Silinsin pâk olsun ayna	açılsun/ pâk olsun
	Kırk yıl kazanda dur kayna	Kırk yıl bir kazanda kayna	Kazanda dur/ bir kazanda
	Dahi çiğ bu ten dediler	Daha çiğsin yan dediler	Dahi çiğ bu ten / Daha çiğsin yan
5	Gördüğünü gözün ile	Gördüğünü gözün ile	Aynı
	Söyleme sen sözün ile	Söyleme sen sözün ile	Aynı
	Andan sonra bizim ile	Andan sonra bizim ile	Aynı
	Olasın mihmân dediler	Ol sen de mihman dediler	Olasın/ Ol sen de
6	Düşme dünyâ mihnetine	Düşme dünyâ mihnetine	Aynı
	Tâlib ol Hak hazretine	Tâlib ol Hak hazretine	Aynı
	Âb-ı zemzem	Âb-ı kevser şerbetine	Âb-ı zemzem/ Âb-ı kevser

HATAYÎ'NİN ANADOLU SAHASI HALK ŞAİRLERİNE ETKİLERİ VE SİDKİ BABA DİVANINDA GEÇEN "VARDİM KIRKLAR MECLİSİNE" ŞİİRİ ÜZERİNE METİNLERARASI BİR YAKLAŞIM

	şerbetine Parmağını ban dediler	Parmacığın ban dediler	Parmağını/ Parmacığın
7	Şah Hatâyî'm nedir hâlin	Şah Hatâyî'm nedir hâlin	Aynı
	Hakk'a şükr et kaldır dilin	Dua edip kaldır elin	Hakk'a şükr et/ Dua edip, dilin / elin
	Gaybetten kese gör dilin	Kesegör gıybetten dilin	Gaybetten kese gör/ Kesegör gıybetten
	Her kula yeksân dediler	Cümlemiz yeksan dediler	Her kula / Cümlemiz
	Şah Hatayî	Şah Hatayî	

Yazılı iki metin arasındaki ilişkiler nasıl metinlerarasılık açısından inceleniyorsa, sözlü ortamda dinlenen bir eserle yeniden oluşturulan başka eserler arasındaki ilişkileri de bu kuramlar açısından incelemek mümkündür. Bilindiği gibi, sözlü edebiyattan kaydedilen "metin" bütünü bir parçasıdır. Sözlü edebiyat kaynaklı metni bağlamından kopuk olarak ele almak doğru bir yaklaşım değildir. Çünkü sözlü edebiyat kaynaklı metin ancak icra edildiğinde bütün parçalar tamamlanmış olacaktır. Söyleyicinin / anlatıcının cinsiyeti, yaşı, dinî ve ideolojik eğilimi, eğitimi, anlama ve anlatma yeteneği yanında dinleyicinin cinsiyeti, yaşı, dinî ve ideolojik eğilimi, eğitimi, dinleme ve anlama kapasitesi de metnin yeniden oluşturulmasında etkili olmaktadır. Sözlü sanat ürünlerinin söylendikleri zamana, mekâna, söyleyen ve dinleyen insana göre dönüşüm geçirmesi anlaşılır bir durumdur. Sözlü edebiyat ürünlerinin "donmuş bir metin" olmamasından kaynaklanan bu dönüşüm her seferinde "yeniden oluşturma" ile ortaya çıkmaktadır. Sözlü edebiyatta anlatıcının dinleyicileri göz önünde bulundurması ve dinleyicilerin özelliklerine uygun olarak metni yeniden oluşturmaya çalışması ile Sıdkı'nın izlediği yol arasında da benzerlikler bulunmaktadır.

Sonuç

"Hatayî" mahlasıyla şiirler söyleyen / yazan Şah İsmail'in Anadolu sahası halk şairlerine etkisi çok belirgindir. Anadolu sahası halk şairleri içinde, özellikle de Alevî- Bektaşî zümrelerde yaşayan ozanlar arasında Hatayî'nin özel bir yeri ve belirgin bir etkisi olduğu şimdikiye kadar yapılan araştırmalarda da ortaya konulmuştur. Yaptığımız araştırma sonucu, bu etkinin yalnızca Alevî- Bektaşî zümrelerde yaşayan halk şairleriyle sınırlı kalmadığı ve Sünnî çevrelerde de Hatayî'den etkilenen çok sayıda halk şairi bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu şairlerden biri de Sorgunlu Sıdkı Baba'dır. Kâdirlik inancına mensup şairlerden biri olan Sorgunlu Sıdkı Baba'nın tarafımızdan incelenen el yazması "Dîvân"ında da Hatayî'nin etkisi belirgin olarak görülmektedir. Özellikle "Vardım kırklar meclisine" dizesiyle başlayan şiir, metinlerarası bir yaklaşımla incelendiğinde bu etkinin boyutları daha iyi ortaya çıkmaktadır.

İsmail Hatayî ve Sorgunlu Sıdkı Baba adına kaydedilen ortak dizeli metinlerin yazılı ve sözlü kaynaklarda geçen çeşitlenmeleri "söylemlerarasılık" / "metinlerarasılık" ilişkiler açısından incelenmiş, "anametin" ve "altmetin"ler arasında belirgin bir alışveriş olduğu ortaya çıkarılmıştır. Yazılı ve sözlü kaynaklarda Şah İsmail Hatayî adına bağlanan altmetinler ile Sorgunlu Sıdkı Baba Dîvânı'nda kayıtlı bulunan metin incelendiğinde açıkça görülmektedir ki, örnek olarak incelenen bu metin, nazire olmaktan öte, birkaç dizenin değiştirilmesi, bazı

dizelerin çıkarılması ve yeni dizelerin eklenmesiyle oluşturulmuş yeni bir metindir. Bilindiği gibi “İki ya da daha fazla metin arasındaki ortak birliktelik ilişkisi, yani temel olarak ve çoğu zaman bir metnin başka bir metindeki somut varlığı” (Genette’den akt. Aktulum 1999: 83) olarak da tanımlanan metinlerarasılık, kültürel sürekliliğe zemin hazırlar. Sıdkı Baba Dîvânı’na “Sıdkı” mahlasıyla kaydedilen şiirde de kültürel sürekliliği sağlayan ortak dizeler ve söyleyişler öne çıkmaktadır. Kaynaklarda Hatayî adına kayıtlı altmetinleri bulunan bu anametnin –bazı değişikliklerle, ekleme ve çıkarmalarla- oluşturulmuş olup, altmetinlerin Sıdkı mahlaslı şiirdeki varlığı da somut bir şekilde görülmektedir. Başka bir ifadeyle, Sıdkı Baba Divanında yer alan “Vardım kırklar meclisine” dizesiyle başlayan şiirin, daha önce Hatayî tarafından söylenmiş / yazılmış bir metne dayandığı ortaya çıkarılmaktadır. Böylelikle metinlerarası kuramının taraftarlarınca ileri sürülen “en yeni en özgün kabul edilen bir metin bile daha önce yazılmış bir metne dayanır” (Aktulum 1999: 217) görüşü de doğrulanmaktadır.

Notlar

1. Adı Hacı, soyadı Gök’tür. Bazı kaynaklarda ise adının Sıtkı olduğu yazılıdır (Durbilmez 2014: 53-60). Nüfus kayıtlarına göre de şairin asıl adı “Hacı”dır. Yozgat’ın Sorgun ilçesine bağlı *Tiftik* köyünde doğmuştur. Doğum tarihiyle ilgili olarak üç ayrı bilgi vardır. Bazı kitaplarda 1896 olarak verilen (Doğan 1988: 338, Oğuz 1994: 145, Abdülkadiröğlü- Özkan 1994: 81.) doğum tarihi, el yazması divanında H. 1316 / M. 1898/ 99 olarak geçer. Oğlu Kadir Gök de şairin H.1316’da doğduğunu söyler. Nüfus kayıtlarında ise bu tarih 1 Temmuz 1900’dür. Babasının adı Hüseyin, annesininki Penpe [Pembe]’dir Ahmet (doğ.1.7.1902- öl.15.10.1981), Nazife (1898’de doğmuş fazla yaşamamış), Nazife (doğ.14.3.1911-öl.?) ve Rukiye (doğ.14.3.1913-öl.?) adlarında dört kardeşi doğmuştur. “Gökhasanoğulları” sülâlesine mensup şair, bir şiirinde Geylânî’nin soyundan geldiğini söyler:

“İlimdir Yozgat da Tiftik’tir köyüm
Sultan Geylânî’den geliyor soyum
Sıdkı’dan bir selâm Restül’e deyiñ
Uçun kuşlar uçun, Mekke’ye doğru”

İki defa evlenen şairin ilk eşiyle ilgili yeterli bilgi ve belgeye ulaşılamamıştır. Askere gitmeden önce, imamlık yaptığı Sorgun’un Cihanşarlı köyünden birisiyle evlendiği söylenir. Askerlik dönüşü ilk eşinden ayrılmak zorunda kalır. İkinci eşinin adı -nüfus kayıtlarına göre- Gürcü, eşinin babasının adı Nabi, annesinin adı Ayşe’dir. Eşinin doğum tarihi 14.3.1905, ölüm tarihi 9.6.1986 olarak kayıtlıdır. İkinci eşi Gürcü Hanım, kendi köyü olan Tiftik’teki “Bağgiller sülâlesi”ndendir. Üç oğlu iki kızı olur. Şairin ilk çocuğu Kadir’in doğum tarihi 13.6.1932, vefat tarihi 1950’dir. 18 yaşında vefat ettiği anlaşılan Kadir, şairin ilk eşinden olmalıdır. Şairin ikinci eşinden Hüseyin Cahit Gök (doğ. 1.2.1934) ve Abdülkadir (doğ.5.3.1944) adlarında iki oğlu, Tekmile (doğ. 30.4.1939- öl.?) adlı bir kızı dünyaya gelir. Büyük oğlu Hüseyin Cahit Gök, hâlen Tiftik köyünde yaşar. Küçük oğlu Abdülkadir Gök, hâlen Tiftik köyünün imamı olarak çalışır. 14.2. 1977’de evlenen Tekmile’nin vefat tarihine ulaşılamamıştır.

Henüz altı yaşında iken Kur’an-ı Kerim okumaya başlar, 12 yaşına kadar köyündeki hoca mektebine devam eder ve hafız olur. 12 yaşından sonra, kısa aralıklarla, Yozgat ve Konya’da medreseye giden şair, Arapça ve Farsça öğrenir. Konya ve Sorgun’a bağlı çeşitli köylerde

HATAYÎ'NİN ANADOLU SAHASI HALK ŞAİRLERİNE ETKİLERİ VE SIDKI BABA DİVANINDA GEÇEN "VARDIM KIRKLAR MECLİSİNE" ŞİİRİ ÜZERİNE METİNLERARASI BİR YAKLAŞIM

imamlık yapar; *Sarı Hoca, Sarıca Hoca, Sarı Molla, Sarıca Molla* ve *Sıdkı Baba* lâkaplarıyla tanınır. Askerlik görevini yazıcı olarak, Cizre (Şırnak) ve Zaho'da yapar.

2. 24 Şubat 1961 Cumartesi günü, Ramazan ayının dokuzuncu gecesi saat 21.30'da vefat eden şairin vefat tarihi, nüfus kayıtlarına göre, 1 Mart 1965'tir. Mezarı Tiftik köyündedir.

Kaynakça

- ABDULKADİROĞLU, Abdülkerim -Ferudun Hakan ÖZKAN (1994), *Yozgat Meşhurları (1900 Doğumlulara Kadar)*, Ankara.
- AKTULUM, Kubilay (1999), *Metinlerarası İlişkiler*, Ankara: Öteki yay.
- AKTULUM, Kubilay (2013), *Folklor ve Metinlerarasılık*, Konya: Çizgi yay.
- AVCI, Haydar (2006), *Osmanlı Gizli Tarihinde Pir Sultan Abdal ve Bütün Değişleri*, İstanbul: Noktakitap yay.
- BİRDOĞAN, Nejat (2001), *Şah İsmail Hatai (Yaşamı ve Yapıları)*, 2. Baskı, İstanbul.
- DOĞAN, Durali (1988), *Yozgatlı Şair ve Yazarlar*, Ankara: Yozgat Valiliği yay.
- DURBİLMEZ, Bayram (2014), *Sıdkı Baba Divânı (İnceleme- Metinler)*, 2. Baskı, Kayseri: Kendi yay.
- ERGUN, Saadetin (1956), *Hatayî Divânı / Şah İsmail-i Safevî, Hayatı ve Nefesleri*, 2. Baskı, İstanbul.
- GÜZEL, Abdurrahman (2014), *Dini- Tasavvufî Türk Edebiyatı El Kitabı*, 6. Baskı, Ankara: Akçağ yay.
- KAYA, Doğan (2004), "Sivas Kaynaklı Cönklerde Şah İsmail Hatâyî", *I. Uluslararası Şah İsmail Hatai Sempozyum Bildirileri*, 9-11 Ekim 2003, Ankara.
- KÖKSAL, M. Fatih (2012), "Hatâyî'nin Yayınlanmış Divânlarında Bulunmayan Şiirleri", *Alevilik Araştırmaları Dergisi*, S.3, Ankara, s. 38-84.
- OĞUZ, M. Öcal (1994), *Yozgat'ta Halk Şairliğinin Dünü ve Bugünü*, Ankara: Kültür Bakanlığı yay.
- ÖZAY, Yeliz (2007). "Metinlerarası İlişkilerde Sözlü Yapıtların ve Sanatçıların Konumu Üzerine", *Millî Folklor*, S. 75, 164- 173.
- ÖZAY, Yeliz (2009). "Metinlerarasılık ve Türk Halk Hikâyelerinde Anametininsel Dönüşümler", *Millî Folklor*, S. 83, 6- 173.
- SAKALLI, Cemal (1998). "Karşılaştırmalı Yazınbilim Kuramları ve Yöntem Sorunu", *Karşılaştırmalı Edebiyat Araştırmaları*, (Dr. Ali Osman Öztürk), Konya: Selçuk Üniversitesi yay., 17-44.
- SARIKAYA, M.Saffet (2013), "Şah Hatayî'nin Şiirlerinde Bazı Dini-Tasavvufî İnanç Motifleri ve Anadolu Alevi Kültüründe Şah Hatayî'nin İzleri", *Yavuz Selim- Şah İsmail Sempozyumu*, 5-6 Nisan 2013, Bakü, Azerbaycan.
- ŞÜKÜROV, Qiyas (2009), "Şah İsmail Hatâfî'nin Edebî Çevresi ve Etkileri", *Uluslararası Türklük Bilgisi Sempozyumu*, 25-27 Nisan 2007, Bildiriler-1, Erzurum.
- TEMİZKAN, Mehmet (2001), *Hatâyî'nin Şiir Dünyası*, EÜ SBE Doktora Tezi, İzmir.
- TÜRKMEN, Fikret (2004), "Şah İsmail Hatayî'nin Anadolu Alevî- Bektaşiliği ve Alevî- Bektaşî Edebiyatı Üzerindeki Etkileri", *I. Uluslararası Şah İsmail Hatai Sempozyum Bildirileri*, 9-11 Ekim 2003, Ankara.